

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 104. Quid addendum sit circa dispositionem animæ ad Eucharistiam sacramentaliter recipiendam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

Videri potest etiam Rayn. in Heteroel. spirit.
Tom. 16. f. 1. p. 3. pu. 6.

Q. 104. Quid addendum sit circa dispositiones 513.
animæ ad Eucharistiam Sacramentaliter recipiendam.
R. seqq.

§. 1. Adultus, aut qui aliquando fuit com-
pos rationis, debet habere intentionem saltem
habitualement, vel interpretativam suscipiendi hoc
Sacramentum, secundum dicta n. 170.

§. 2. Prærequiritur immunitas non tantum 514.
ab omni censura prohibente usum passivum Sa-
cramentorum, sed etiam ab omni peccato mor-
tali, quod postremum de fide esse docent Suar.
d. 66. f. 1. Lugo d. 14. f. 1. Dicast. d. 9. dub. 1.
contra hæreticos n. 411. relatos: itaque peccat
mortaliter, per se loquendo, qui Eucharistiam
in mortali suscipit, S. Th. q. 80. a. 4. & sequitur
ex dictis n. 194., ubi addidi, aliquem per acci-
dens excusari posse, v. g. si sumat Eucharistiam,
ne turpius profanetur ab hæreticis, & alii casus
excusantes addentur n. 517. & 536. Quod autem
Eucharistia cū obice suscepta reviviscat, saltem
si removeatur obex, antequam Species sint con-
sumptæ, dixi n. 200.

§. 3. Impiæ indigne communicantis re- 515.
ctè explicat Rayn. in Candel. f. 6. c. 3., ubi à n.
13. comparat Judæ, quem communicasse in
peccato docent S. Th. q. 81. a. 2. & alii communis-
simè cum Dicast. dub. 20. contra Turr. Docet ta-
men S. Thom. q. 80. a. 5. & rectè explicat Suar. f.
1. peccatum indigne communicantis non esse
omnium gravissimum, nam graviora sunt, quæ
directè contra Deum committuntur; potèstque
etiam de hoc videri Dicast. dub. 2.

Y 5

§. 4.

516. §. 4. Ad vitandum mortale satis est, si quis sit in statu gratiæ, antequam hostia attingat stomachum, quia prius non est sumptio, secundum dicta n. 415., unde si sumpserit hostiam in ore, & tum advertat se non esse in statu gratiæ, debet, usquedum contritionem elicuerit, retinere hostiam in ore, *Gob. tr. 4. n. 327.* Imò recordans peccati mortalis vel peccans, quamdiu sumptæ species sunt præsentæ, tenetur conteri vel confiteri *Leand. n. 409.*
517. §. 5. Si quis jam accumbens scamæo communicantium non possit sine infamia vel scandalo recedere, & tamen simul agnoscat se non esse in gratia, neque etiam, quantumvis conatus sit, ob perturbationem mentis vel brevitatem temporis possit elicere contritionem, si communicet, præter *Hurt.*, quem citat *Busenb.*, excusant eum saltem à mortali *Vasq. Oshag. Dian. Leand. n. 380. Lugo d. 14. n. 3.*, quia moralis necessitas tollit irreverentiam: *Dicast. d. 9. n. 6.* putat casum illum esse moraliter impossibilem, quia si conetur, gratia Dei non deerit, si tamen casus contingeret, videretur consentire.
518. §. 6. Si præmitti non possit confessio peccati mortalis, prærequiritur perfecta contritio de illo, saltem existimata, neque sufficit attritio, & ideo oppositam sententiam esse improbabilem, nec posse absque temeritatis nota doceri, putant *Suar. Tur. Averja q. 8. f. 7. §. Inprimis.* Sicque docetur ab omnibus Theologis, inquit *Lugo n. 11.* Ratio autem est, quia certum est per attritionem sine Sacramento non reddi gratiam, ergo talis certus esset se communicare in mortali, adeoque cum obice gratiæ, quod est mortale, secundum dicta n. 194. §. 7.

§. 7. Non prærequiritur expletio pœnitentiz à Confessario inunctæ, uti voluerunt quidam Lovaniensēs, hinc Alexander VIII. damnavit hanc 22. propositionem: *Sacrilegi sunt iudicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis suis pœnitentiam egerint.* Idem constat à Posteriori, nam si ante Communionem deberet esse satisfactum pro peccatis, Ecclesia malè prærequireret Communionem ad lucrandas indulgentias loco satisfactionis pro peccatis. 519.

§. 8. Nec prærequiritur amor purissimus, uti etiam certum est contra aliquos Lovaniensēs, qui dixerunt hominem ante Communionem debere esse liberum etiam ab omni malo habitu, & habere amorem sinè ulla mixtione amoris imperfecti, sed Alex. VII. etiam damnavit hanc 23. prop. *Similiter arcendi sunt à sacra Communionē, quibus nondum inest amor Dei purissimus & omnis mixtionis expertus.* Eundem errorem eruditè confutat Rhod. d. 1. q. 4. f. 1. §. 3. Nec obstat S. Dionys. de Eccles. Hierarch. c. 3. prærequirens omnimodam corruptæ pravitatis expiationem, & quandam Deificationem hominis communicaturi, nam hæc consilii sunt, non præcepti. Liber audire S. Francis. Salesium p. 1. *Introducet. ad vitam devotam c. 21. Si mundani à te petant, cur tam sepe communices, dic eis, quòd id facias, ut Deum amare discas, ut te purges à tuis imperfectionibus, ut te liberes à tuis miseriis, ... ut confortes in tuis infirmitatibus: Dic eis, quòd duo hominum genera sepe communicare debeant, perfecti, quia omnino bene dispositi, injuriam facerent, si ad fontem perfectionis non accederent; & imperfecti, ut justè ad perfectionem prætere possint;* 520.

sint; fortes, ut non infirmentur, infirmi, ut fortifcentur; aegroti, ut sanentur; sani, ne morbo corripiantur. .... Dic eis, quod hoc S. Sacramentum accipias, ut dignè suscipere discas, quia rarò bene fit, in quo se rarò quis exeret. In eundem sensum Dominica 23. post Pentecosten orat Ecclesia in postcommunione, ut quidquid in nostra mente vitiosum est, dono medicationis hujus Sacramenti, curetur.

511. §. 9. Non est opus, ut inter peccatum mortale commissum & Communionem intercedat longa mora temporis, si enim seridè pœniteat & confessus sit, nihil est, cur à Communione arceatur, *Suar. l. 8. Aversa q. 3. l. 5. §. ult. cum communi, contra multos antiquos. Consilii tamen est, possitque etiam esse veniale, si accedat paulò post peccatum, præsertim carnale externum, quia mens solet tunc nimidum esse perturbata, & affectus malè ordinatus. V. Moyam t. 1. tr. 4. q. 8. & Rayn. in Heterocl. spirit. Tomo 16. f. 1. p. 3. n. 41. 49.*

512. §. 10. Communior & probabilior sententia est, cum *S. Aug. Suar. Laym. Tann. Rhod. Lugo d. 4. l. 2. Aversa q. 7. l. 5. §. Præterea. Gob. t. 4. n. 219. contra Ledesm. Vasq. Sa, J. Sanch. d. 22. n. 9. Leand. n. 380., quorum sententiam Tambur. de Comm. c. 1. n. 11. & Dicast. d. 9. dub. 3. vocant probabilem, quòd is peccet peccato veniali specialis irreverentiæ, qui communicat cum veniali afficiente actum Communionis, v. g. cum actu vanæ gloriæ concomitante, cum voluntaria distractione, cum actuali complacentia in peccato veniali, nolens excludere peccatum veniale impediens devotionem &c., quia ratione ipsius Eucharistiæ redundat specialis indecentia in illud*

illud veniale concomitans, aut etiam in susceptionem ipsam Eucharistiae, nam sicuti est irreverentia, distrahi dum communicas, ita videtur irreverentia, communicare dum distraheris. Quod autem in susceptione Eucharistiae possit peccari tantum venialiter, optimè probat Lugo d. 15. s. 1. contra J. Sanch. Per veniale actuale autem non impediri collationem gratiae, rectè probat Rayn. n. 6.

§. 11. Ad effectum principale hujus Sacramenti non necessariò praequiritur fides actualis, uti dictum est n. 186.; nec actualis devotio, secundum dicta n. 193. Optima autem & maxime utilis devotio actualis consistit in actibus Fidei, Spei, Charitatis & aliarum virtutum supernaturalium: Estque id notandum, quod dixi l. 2. n. 6., hostiam consecratam esse absolute adorandam, supponendo pro certo, quod Christus sit in ea praesens, cum non sit prudens ratio hic & nunc dubitandi de valida consecratione: potestque de hoc videri etiam *Aversa* q. 9. s. 3. §. Sextò. Rectè autem notat *Arcud.* l. 3. à c. 19. usque ad 24., quamvis Graeci panem & vinum benedicant, antequam deferant ad aram, ut consecretur, tamen malè facere populum adorando hunc panem & vinum: Quomodo autem praeterea Christus in Eucharistia sit adorandus, & quomodo imago Christi sit magis adoranda quam talis panis aut vinum benedictum, rectè explicat c. 23.

§. 12. Probabile est Eucharistiam, quamdiu in stomacho est, causare plures gratias, si accedant meliores dispositiones, *Cajet. Gabr. Richard. Con. Regin. Suar. d. 63. l. 7. Valent. d. 6. q. 7. p. 1. Amic.*

523.

524.

*Amic. d. 25. f. 2. Lugo d. 12. à nu. 46. Aversa q. 7. f. 4. Leand. n. 409. Rhod. suprâ f. 2. §. 3. Bosio f. 7. Concl. 5. Gonet d. 8. nu. 37. contra Sot. Ledesm. Vasq. Henriq. Bonac. Rayn. f. 4. c. 4. nu. 4. Arr. d. 41. n. 9. Bernal d. 41. f. 1. §. 3. Dicast. d. 8. dub. 3. Esp. q. 69. ad 4. Maurum q. 103. n. 3. Castrop. p. 9. §. 1. n. 3. Suadetur 1. quia hæc opinio est magis pia, & conformior bonitati ac liberalitati Christi, qui non volet commorationem suam ibi otiosam esse, si subiectum melius disponatur. 2. Eadem opinio magis excitat devotionem, quam fideles intendent etiam ex spe majoris fructûs. 3. Et præcipue, quia Eucharistia, cum sit permanens, causat ad modum causarum naturalium, secundum dispositionem subiecti, ergo sicuti agens naturale, v. g. ignis pergit successivè plus producere caloris, si subiectum melius disponatur, ita pie sperare possumus de Eucharistia. *Conf.* nam *Conc. Florent.* in Decreto *Eugenii IV.* ad Armenos dicit, Eucharistiam operari quoad vitam spiritualem omnem effectum, quem materialis cibus quoad vitam agit corporalem, sed cibus corporalis ita successivè causat operationem suam secundum applicationem dispositionis, per quam digeritur, ergo. *Si dicas*, inde sequi, quod Eucharistia, licet nulla melior dispositio accedat, semper causet gratiam successivè, imò etiam quando desit, quia cibus corporalis semper nutrit successivè, & tum tantum quando desit, *contra est*, quod *Florent.* non afferat similitudinem adæquatam, sed quantum auctoritas & recta ratio dicere permittunt; ratio autem dissimilitudinis hæc est, quia nutritio corporalis invenit dispositiones contrarias, & requirit*

quirit successivas applicationes materię alimenti ad diversas partes corporis alendi, hinc ipsa semper est successiva; ideo autem fit, quando cibus desit, quia ut cibus nutriat, debet converti in substantiam aliti, ergo debet desinere: utrumque oppositum est in Eucharistia, quę apud dignę suscipientem non invenit contrarium, & cum primũ stomachum attingit, jam applicata est, quantum secundũ præsentem dispositionem applicari potest; denique ipsa non debet converti, sed potius debet in se convertere hominem, ergo ipsa non debet semper causare successivę, multò minùs, quando desit.

Obji. 1. Reliqua Sacramenta causant tantũ 525.
in usu, ergo etiam Eucharistia. R. n. seq. reliqua Sacramenta consistunt in ipso usu, Eucharistia non includit usum, & quamvis prærequirat tanquam conditionem, ut causet, tamen virtus causativa manet post usum, & causat, non ratione usus, sed ratione rei per usum acceptę & post usum permanentis.

Inst. Soli manducationi præsentis promittit Christus gratiam, Joannis 6. v. 55. qui manducat &c. R. n. aff., nam etiam v. 52. dicit, Si quis manducaverit &c. Itaque ponitur præsens, quamvis conveniat etiam præterito, sicuti sumentis medicinam promittitur sanitas, non ideo causanda, quando sumptio præsens est, sed communiter quando est præterita.

Obji. 2. Si successivę causatur major gratia ad- 526.
veniente dispositione meliore, ergo contiuo semper causabitur major gratia, quia Sacramentum primo instanti causat gratiam, adeoq; reddit subjectum meliùs dispositum, ut sequente in-
stante

- stante causetur major gratia, & ita consequenter. *R. n. seq.*, quia per dispositionem intelligitur aliquid, quod homo hic & nunc habet independenter ab hoc Sacramento. *Lugo n. 50. Amic. n. 31.*
527. *Obji. 3.* Ergo sacrilegus erit, qui post dignam sumptionem, Christo adhuc praesente peccabit mortaliter, quia ponet obicem alteri effectui Sacramenti. *R. 1. Suar. concedit seq.*, dicens per hoc fieri specialem injuriam Christo, quod Sacramentum impediatur, quo minus possit esse verum signum gratiae amplioris. Si tamen aliquis antè sumpsit indignè, & in malo statu perseveret, rectè dicit *Suar.* esse tantum aggravationem ejusdem moraliter sacrilegii; adhuc tamen tenebitur conteri, ut Sacramentum habere possit suum effectum gratiae, antequam desinat. *R. 2. Lugo n. 59. negat seq.*, quia non ponit obicem primario effectui Sacramenti, sed tantum incremento gratiae, quod non tenebatur procurare, ergo sicuti non peccat, qui non ponit meliorem dispositionem, ita nec qui tum peccabit.
528. §. 13. Non est opus, ut posteriores actus virtutum, qui dicuntur facere dispositionem meliorem, fiat intensiores prioribus, hoc ipso enim, quod actus etiam remissior accedat ad alium actum priorem, hi duo melius disponunt subjectum, quam unus tantum eorum; imò rectè notat *Lugo n. 54.* longiorem continuationem ejusdem actus esse dispositionem meliorem, sicuti enim melius ad gratiam dispositus esset, qui ante Communionem actum charitatis continuasset per integrum quadrantem, quam qui tantum per medium, ita etiam qui post Communionem, supposito, quod Christus per quadrantem maneat in Romacho praesens. §. 14.

§. 14. Si quis in susceptione primarum spe- 529.
 cierum fuisset remissè dispositus, & in susce-
 ptione ultimæ esset perfectius dispositus, acci-
 peret novam gratiam, respondentem huic po-
 stremæ dispositioni, uti cum communiore ha-
 bet *Escobar* l. 20. n. 479. Deinde *Castrop.* p. 9.
 §. 1. n. 6. dicit esse certum, docentque etiam alii
 communiter cum *Escob.* n. 476., si quis indignè
 sumpsisset primas partes, & postea contritus sus-
 ciperet ultimam, accepturum esse gratiam in
 sumptione ultimæ partis, quia tum est digna
 sumptio. *Nec obstat*, sumptionem primam & se-
 cundam esse unam moraliter, & esse simpliciter
 indignam, nam gratia non causatur per sumptio-
 nem, sed per Sacramentum, quando jam desit
 moraliter & retractata est indigna sumptio, & è
 contrà successit digna sumptio ultimæ partis.

§. 15. Si plures partes ejusdem speciei su- 530.
 mauntur successivè & in eadem dispositione, in
 sumptione primæ partis causatur totus effectus
 gratiæ, uti tenent *S. Th.* q. 79. a. 7. ad 3. *Suar.* d.
 63. f. 5. *Rayn.* f. 4. c. 4. n. 15. aliique communissi-
 mè, quia est tantum unicum Sacramentum, nec
 est ratio dicendi, quòd effectus suspendatur usq;
 ad adventum alterius sumptionis contingenter
 eventuræ; neque etiam causa est, cur augeatur,
 cum sumptio primæ partis applicarit totam vir-
 tutem causativam; neque accedat melior dispo-
 sitio.

Obji. Gratia in extrema Unctione non causa- 531.
 tur, nisi quando completur ultima unctio, uti
 habet *S. Thom.* in supplem. q. 30. a. 1. ad 3., er-
 go etiam in Eucharistia, quando completur to-
 ta sumptio. *R.* dato ant. n. conseq. *S. Thom.* pu-
 tat

rat singulas Unctiones esse de essentia extremæ Unctionis, ideoque non existere ullâ ratione hoc Sacramentum, nisi jam posita sit ultima unctio: oppositum est in Eucharistia, nam nulla sumptio est de essentia Eucharistiæ, quæ tota existit ante & post sumptionem; prima autem sumptio sufficienter applicat Eucharistiæ. Dixi, dato antec. nam valde probabile est cum *Con. Laym. Dicen. p. 3. t. 4. R. 168.*, quamvis singulorum sensuum unctioes non sint integrum & completum Sacramentum extremæ Unctionis, attamen esse quasi incompleta Sacramenta, ad similem modum, quo singuli Ordines sunt Sacramentum inadæquatam Ordinis, vel quo species panis sunt seorsim Sacramentum Corporis, & species vini seorsim Sacramentum Sanguinis, quæ etiam seorsim causent speciales gratias sibi respondentes, quidquid in contrarium pugnet *Dicast. de extrema Unctione dub. 3.*

532. *Inst.* Si sumptioni ultimæ partis non respondet causatio ullius gratiæ, ergo qui partem primam sumpserit dignè, & postea mortaliter peccaret, sumeretque reliquas indignè, non peccaret mortaliter, quia non poneret obicem gratiæ, utpote jam antecedenter causatæ. *Be. cum Lugo d. 12. n. 62. negando seq.*, nam etiam pars ultima debet esse, & secundum se est, independenter à prima, verum signum gratiæ, quamvis hanc actu causare non debeat, nisi sub conditione, quod prior pars non causarit; sic autem indignè sumens hanc ultimam partem, falsificaret illud signum, quia falsum esset illam partem causatorem fuisse gratiam, si pars prior non causasset, fuisset enim impedita per peccatum mortale, quod supervenisset.